

Børne- og Undervisningsministeriet
Marts 2021

Høringsnotat om Forslag til lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet

1. 1. INDLEDNING	2
2. MODTAGNE HØRINGSSVAR.....	3
2.1. Sammenfatning om ændring i lovforslaget i forhold til høringsudkastet	3
3. BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGET	4
3.1. Overordnede bemærkninger til lovforslaget, herunder formålet	4
3.1.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	6
3.2. Bemærkninger til de generelle bestemmelser	6
3.2.1. Anvendelsen af mulighed for yderligere frisættelse efter lovforslagets § 3.....	6
3.2.2. Pligt til at offentliggøre oversigt over de regler, kommunen helt eller delvis vil fravige	7
3.2.2.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	8
3.3. Evalueringen, herunder rammer, proces m.v.	9
3.3.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	10
3.4. Mulighed for yderligere frisættelse på andre velfærdsområder	11
3.4.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	11
3.5. Inddragelse af borgere, medarbejdere, MED m.v.....	12
3.5.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	12
3.6. Flerårige budgetter	12
3.6.1 Finansministeriets bemærkninger:	13
3.6.2 Indenrigs- og Boligministeriets bemærkninger:	13
3.7. Ligestillingsvurdering	13
3.7.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	13
3.8. Forhold til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter	14
3.8.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	14
3.9. Dagtilbudsområdet	14
3.9.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	15
3.10. Folkeskoleområdet	15
3.10.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:	17

1. Indledning

Et udkast til lovforslag, der også indeholdt ældreområdet, der nu indgår i et selvstændigt lovforslag, som fremsættes af social- og ældreministeren, har været sendt i høring i perioden 15. februar 2021 til 3. marts 2021 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F - Den Offentlige Gruppe, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, B-SOSU, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Center for Sund Aldring – KU, CEPOS, CEVEA, DA - Dansk Arbejdsgiverforening, Daginstitutionernes Landsorganisation (DLO), Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk friskoleforening, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Diakonhjem, Danske Døves Landsforbund, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Lederne, Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske HF og VUC, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Skoleelever, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Private Sociale Tilbud (LOS), De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, DJØF, Domstolsstyrelsen, Efterskoleforeningen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Esbjerg Kommune, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, FOA – Fag og Arbejde, Fobu, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FDS), Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Helsingør Kommune, HK Kommunal, Holbæk Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunaldirektørforeningen, Kost & Ernæringsforbundet, KRAKA, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere (LVU), Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af forældre til børn i Dagtilbud (FOLA), Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsorganisationen Danske Daginstitutioner, Landsorganisationen i Danmark, Landssammenslutningen af foreninger for selvstændige private børnepassere, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Langeland Kommune, Ledernes Hovedorganisation, Lilleskolerne, Lægeforeningen, Middelfart Kommune, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, National Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Rebild Kommune, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for

Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse, Selveje Danmark, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, Spifo, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen, Viborg Kommune, VIVE, VUC Bestyrelsesforeningen og Ældre Sagen.

2. Modtagne høringsvar

Som anført har et lovforslag, som også indeholdte ældreområdet, været sendt i ekstern høring. Høringsvar, der alene retter sig mod ældreområdet, er ikke medtaget i dette høringsnotat.

Børne- og Undervisningsministeriet har på den baggrund modtaget høringsvar fra følgende høringsparter:

- Ankestyrelsen
- Børne- og Kulturchefforeningen (BKF)
- Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL)
- Danmarks Erhvervsskoler og -Gymnasier
- Danmarks Idrætsforbund (DIF), Dansk Skoleidræt og DGI (ét fælles høringsvar)
- Danmarks Lærerforening (DLF)
- Danmarks Private Skoler
- Danske SOSU-skoler og SOSU skoler- bestyrelserne (et fælles høringsvar)
- Dansk Industri (DI)
- Esbjerg, Holbæk, Helsingør og Rebild Kommuner
- Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
- FOA- Fag og Arbejde
- Institut for Menneskerettigheder
- KL
- Skole og Forældre

En oversigt over alle høringsvar er vedlagt.

Det er alene de væsentligste bemærkninger fra høringsvarene, der er medtaget i notatet.

2.1. Sammenfatning om ændring i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringsvar har givet anledning til følgende ændringer i lovforslaget:

1. Det foreslåede krav om, at velfærdsaftalekommunerne løbende vil skulle orientere ministeriet om eventuelle beslutninger om at ændre tidligere truffne beslutninger, er fjernet, jf. afsnit 3.2.2.
2. Det er præciseret, hvilke retsvirkninger der vil være, hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at fravige samtlige mulige bestemmelser, jf. afsnit 3.2.2.

3. Det er præciseret, at kommunerne kan anvende den løbende evaluering og vidensopsamling til undervejs at justere deres indsatser, ligesom evalueringen skal tilvejebringe viden, som skal tjene som inspiration til forbedringer på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet på tværs af hele landet, jf. afsnit 3.3.
4. Det er præciseret, hvad konsekvenser vil være, såfremt kommunen beslutter at fravige folkeskolelovens § 24 a, som efter nærmere kriterier giver kommunalbestyrelsen mulighed for at beslutte, at en folkeskole med eventuel skolefritidsordning og et dagtilbud eller fritidshjem skal have fælles leder og fælles bestyrelse, jf. afsnit 3.10.
5. Begrebet 'det undervisende personale' er ændret til "lærere, pædagoger og øvrigt personale", så det tydeliggøres, at alle skolens medarbejdere er en del af forsøget, jf. afsnit 3.10.

Udover ovenstående ændringer er der efter høringen indarbejdet en række mere tekniske, herunder lovtekniske ændringer i lovforslaget.

3. Bemærkninger til lovforslaget

I det følgende foretages en tværgående gennemgang af de centrale bemærkninger, som er fremkommet i høringsvarene.

3.1. Overordnede bemærkninger til lovforslaget, herunder formålet

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) finder det positivt, at lovforslaget så tydeligt fastslår lovens intentioner om at sikre større tillid og nærhed samt mindske unødvendigt bureaukrati og styring ved at give medarbejdere og ledere øget frihed og handlerum til at udvikle kvaliteten i velfærden til gavn for borgerne.

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) støtter en intention om gennem tillid, faglighed og øget lokalt handlerum at sikre større nærhed og kvalitet i velfærden i den offentlige sektor, herunder på dagtilbuds- og skoleområdet. BKF ser positivt på, at medarbejdere og ledere i fire udvalgte kommuner med lovforslaget fritages fra hovedparten af den statslige og kommunale regulering på dagtilbuds- og folkeskoleområdet i de kommende tre år. Herunder imødeser BKF, at forsøgene kan medvirke til at løfte kvaliteten af velfærden og arbejdsglæden hos medarbejderne.

Danmarks Lærerforening (DLF) bakker op om regeringens ønske om at gennemføre frikommuneforsøg på folkeskoleområdet. DLF finder, at forsøgene i Holbæk og Esbjerg Kommuner med de rette forudsætninger kan resultere i værdifuld inspiration til skoleudvikling i resten af landet. Foreningen hilser velkomment, at det overordnede formål med frisættelsen, som det er beskrevet i lovforslaget, skal være at styrke kvaliteten ved at give skoleledere og lærere mulighed for at tilrettelægge skoledagen og undervisningen i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov. DLF mener, at det er en vigtig forudsætning, at kvalitetsudviklingen sker med udgangspunkt i lærernes og ledernes samarbejde, kompetencer og professionelle dømmekraft, og at der gennem inddragelse af den lærerfaglige viden i lærerkollegierne, skabes bedre muligheder for, at hver enkelt elev løftes fagligt og får øget sin trivsel. DLF understreger, at folkeskolen har en overordnet, almendannende opgave, som gør folkeskolen til en samfundsbærende institution, hvilket er en grundlæggende kvalitet som frikommuneforsøgene bør respektere.

Dansk Industri (DI) er overvejende positivt stillet over for lovforslaget, men understreger behovet for, at offentligt-privat samarbejder, private alternativer og digitalisering tænkes ind i understøttelsen af udmøntningen af lovforslaget.

Esbjerg Kommune er generelt meget tilfreds med, at lovforslaget giver skolerne et helt nyt råderum for organisering af skolen og frihed til at tilrettelægge det didaktiske og pædagogiske arbejde.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) er positiv over for lovforslaget, men fremhæver blandt andet, at frisættelsen af kommunerne ikke er uden risiko, idet den bl.a. giver kommunerne øgede muligheder for at tilsidesætte kvalitetsstandarder eller procedurer, som fx kan have til formål at sikre borgerne en bestemt kvalitet i deres ydelser eller en retssikkerhedsmæssig beskyttelse. FH fremhæver også, at der bør være et særligt fokus på, at kommunerne også selv er med til at frisætte de enkelte institutioner, ledere og medarbejdere.

FOA- Fag og Arbejde (FOA) er positiv over for lovforslaget, men bemærker bl.a., at det er afgørende, hvordan den lovgivningsmæssige ramme udfyldes i kommunerne. FOA lægger bl.a. vægt på, at det er vigtigt, at der ofres stor opmærksomhed på, om frisættelse faktisk frigør ressourcer, og at der skabes råderum og plads til faglighed for at øge nærværet og kvaliteten. FOA fremhæver, at lokale regler og procedurer også er væsentlige hindringer.

Helsingør Kommune bakker op om lovforslagets intentioner og ser frem til at udvikle velfærden på dagtilbudsområdet til gavn for børnene og deres forældre samt skabe større lokalt handlerum for ledere og medarbejdere ved at frisætte kommunen fra statslig og kommunal regulering.

Holbæk Kommune ser store muligheder i frihedsforsøget. Kommunen bemærker, at perspektiverne i, at medarbejdere og ledere tæt på kerneopgaven, i tæt og involverende dialog med elever og forældre, skal løse opgaverne med mere tillid og mindre bureaukrati, hilses varmt velkomment på alle niveauer.

KL bakker op om regeringens intentioner med nærhedsreformen om at reducere unødvendigt bureaukrati og at øge kvalitet og nærværet i velfærden ved at lægge mere ansvar ud lokalt. KL bemærker, at det er afgørende, at der sideløbende med velfærdsaftalerne pågår et arbejde med at videreudvikle kvaliteten på alle tre områder for alle kommuner, samt gør opmærksom på, at der fortsat er behov for at styrke den lokale frihed på andre velfærdsområder end dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet.

Rebild Kommune tager positivt imod udkastet til lovforslaget, som grundlæggende er i overensstemmelse med kommunens forventninger og forhåbninger til lovforslaget.

Skole og Forældre er positivt indstillet over for lovforslaget og finder, at der er en god balance mellem frisættelse og fastholdelse af lovmæssige krav, som giver elever og forældre den nødvendige retssikkerhed. Foreningen udtrykker særlig tilfredshed med, at fravigelser fra reglerne om skolebestyrelser kun må ske, hvis det styrker skolebestyrelsens rolle og indflydelse.

3.1.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Velfærdsaftaler er en ny, samarbejdsbaseret vej til at udvikle velfærden i den offentlige sektor. En velfærdsaftale indebærer, at kommunen og regeringen indgår en aftale om at frisætte kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere fra lovgivning og kommunal regulering m.v. At frigøre kommunerne er således et centralt element i velfærdsaftalerne. Det er også fastslået med de politiske aftaler af 9. december 2020 om velfærdsaftaler på henholdsvis dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Alternativet. Partierne er med aftalerne bl.a. enige om, at der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft og større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren.

Ministeriet vil således løbende have fokus på at understøtte smidige processer og at undgå unødvendig administration ved udmøntningen af lovforslaget og ved udmøntningen af velfærdsaftalerne med de enkelte kommuner.

Der vil være visse krav og processer - f.eks. eventuel etablering af ny lovgivning for at imødekomme eventuelle yderligere ønsker til frihedsgrader - som vil fordre en vis tålmodighed blandt de udvalgte velfærdsaftalekommuner. I de tilfælde vil Børne- og Undervisningsministeriet være opmærksom på, at de udvalgte kommuner orienteres om baggrunden for processerne, herunder tilrettelæggelsen heraf.

Ministeriet bemærker desuden, at det er afgørende som led i velfærdsaftalerne, at kommunerne udnytter de friere rammer med henblik på at styrke kvaliteten i den velfærd, borgerne modtager.

Dette udgør også en del af den politiske principaftale af 29. oktober 2020 mellem regeringen og borgmestrene vedrørende indgåelse af velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet, hvor kommunerne inden for de frie rammer og få klare mål har forpligtet sig til at levere tydelige resultater til gavn for borgerne.

Ministeriet kan herudover bemærke, at velfærdsaftalerne er et element blandt flere initiativer i regeringens Nærhedsreform. Ministeriet bemærker i øvrigt, at det ikke er tanken, at velfærdsaftalerne skal stå i vejen for den fortsatte kvalitetsudvikling af og initiativer for dagtilbuds- og skoleområdet i de øvrige kommuner.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.2. Bemærkninger til de generelle bestemmelser

3.2.1. Anvendelsen af mulighed for yderligere frisættelse efter lovforslagets § 3

Esbjerg og Holbæk Kommuner er positive over for muligheden for at imødekomme kommuners eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne. Kommunerne mener dog, at det bør fremgå, såfremt det vurderes at være aktuelt at anvende bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, at disse regler skal være frisættende i forhold til velfærdsaftalens intention og ikke begrænse institutionerne udover, hvad der fremgår af lovteksten.

Holbæk Kommune fremhæver, at de nye praksisser og måder at drive folkeskole, der skal udvikles via velfærdsaftaleforsøget selvsagt ikke kendes endnu, og at Holbæk Kommunes aktiviteter under frihedsforsøget skal udvikles af elever, lærere, skoleledere og forældre. Det er derfor afgørende, at loven udformes sådan, at den sikrer en let og administrativt enkel måde at indgå i frihedsforsøget på, og at den understøtter en smidig arbejdsgang, hvor innovative løsninger inden for rammerne af lovforslagets muligheder for at fravige lovgivning, kan iværksættes uden en lang og teknisk tung godkendelsesproces, uanset hvornår i frihedsforsøgets 3-årige periode, det sker.

KL bemærker, at det er vigtigt, at de processer, der sættes i gang i forbindelse med velfærdsaftalerne, er præget af en høj grad af fleksibilitet. Det gælder f.eks. kommunernes mulighed for løbende og nemt at kunne søge om frisættelse fra bestemmelser samt igangsætte og afprøve initiativer.

3.2.2. Pligt til at offentliggøre oversigt over de regler, kommunen helt eller delvis vil fravige
Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) finder det paradoksalt og i modstrid med intentionen i regeringens udspil om nærhedsreformen, at de udvalgte kommuner på forhånd skal oplyse, hvad de ønsker frisættelse fra.

Esbjerg Kommune anser det som særdeles u hensigtsmæssigt, såfremt der i forbindelse med offentliggørelsen skal oplyses, hvilke bestemmelser der ikke gælder mere, frem for blot at kommunikere, hvilke bestemmelser der gælder, da det vil tillægge skolerne en administrativ og unødvendig bureaukratisk opgave, som de ikke har nu. Esbjerg Kommune kritiserer, at der indføres en administrativ arbejdsgang, der ikke er gældende for skoler eller kommuner uden for velfærdsaftalerne ved at opstille krav om, at kommunen løbende skal orientere Social- og Ældreministeriet om eventuelle beslutninger om at ændre tidligere truffne beslutninger.

Helsingør Kommune ønsker, at oversigten også skal vise, hvilke lovbestemmelser der er gældende i arbejdet med velfærdsaftalen. Helsingør Kommune gør endvidere opmærksom på, at de forventer at fravige samtlige mulige bestemmelser i dagtilbudsloven. Såfremt dette ikke er muligt, ønsker Helsingør Kommune, at der bliver skabt hjemmel til dette.

Holbæk kommune gør opmærksom på, at de vil udvikle nye løsninger nedefra og med involvering af elever og lærere mv. Det betyder, at Holbæk Kommune på nuværende tidspunkt ikke ved, hvilke regler de vil fravige. Kommunen vil på den baggrund i den kommende velfærdsaftale søge frihed til at fravige samtlige mulige bestemmelser vedr. folkeskoleområdet for på denne måde at sikre videst mulige rammer for innovationen på folkeskolerne.

KL finder det afgørende, at den lokale gennemsigtighed i forhold til, hvilke kommunale regler de kommunale tilbud er friset fra, ikke medfører unødvendigt bureaukrati og øget centralisering. KL fremhæver bl.a., at flere af kommunerne efterspørger en tilgang, hvor man lokalt fastsætter få hegnspele, mens resten vil være op til det enkelte tilbud. Det vil efter KL's opfattelse medføre uforholdsmæssig meget administration, såfremt kommunerne løbende gennem forsøget skal dokumentere, hvordan de enkelte tilbud vælger at gribe det an.

Rebild Kommune bemærker, at det ligger kommunen meget på sinde, at offentliggørelsesordningen ikke bliver en omfattende, administrativ byrde. Rebild Kommune ønsker, at kravet om offentliggørelse kommer til at vedrøre, hvilke regler der fastholdes frem for at vedrøre, hvad der frisættes fra.

3.2.2.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Vedr. anvendelsen af mulighed for yderligere frisættelse efter lovforslagets § 3

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil bestemmelsen give mulighed for at anvende bemyndigelser i anden lovgivning til at udstede særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, hvis kommunerne fremsætter ønsker herom som led i ønsker om yderligere frihedsgrader.

Bestemmelsen giver mulighed for, at der kan lægges særlig vægt på, at der er tale om en kommune, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, således at tilsvarende ønsker fra landets øvrige kommuner ikke nødvendigvis bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende lighedsgrundsætning.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er formålet med bestemmelsen at give mulighed for at imødekomme kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne. Bestemmelsen er således møntet på mulig imødekommelse af kommunernes ønsker til yderligere frihedsgrader, end hvad der følger af lovforslaget. Anvendelsen af bestemmelsen vil afhænge af de ønsker, som kommunerne måtte have hertil.

Vedr. pligt til at offentliggøre oversigt over de regler, kommunen helt eller delvis vil fravige

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at kommunalbestyrelsen eller kommunens udvalg eller administration, herunder kommunale tilbud, træffer beslutning om at fravige lovgivningen inden for de rammer, der er fastlagt i lovforslagets kapitel 4 og 5. Lovforslagets bestemmelse om offentliggørelse følger dette udgangspunkt ved at fastsætte krav om offentliggørelse af de beslutninger om fravigelse af regler, som træffes af kommunalbestyrelsen mv.

Kravet om offentliggørelse af kommunens beslutninger handler om at sikre borgernes retssikkerhed, så borgerne i kommunen på en let og overskuelig måde kan gøre sig bekendt med, hvilke regler der ikke længere er gældende for de pågældende tilbud i kommunen.

Ministeriet er opmærksom på, at der i forhold til lovforslagets krav til offentliggørelse, herunder hensynet til borgernes retssikkerhed også skal medtages et hensyn til, at offentliggørelsen ikke bliver en stor administrativ byrde for velfærdsaftalekommunerne. Det foreslåede krav om at orientere Børne- og Undervisningsministeriet om, hvilke regler kommunen har besluttet at fravige, vil bidrage til yderligere administration, og kravet er på den baggrund fjernet.

I forhold til Helsingør og Holbæk Kommuner bemærkning om, at de agter at søge om frihed til at fravige alle de mulige bestemmelser, skal det bemærkes, at kommunalbestyrelsen med lovforslaget ikke vil få yderligere beføjelser, end de har i dag. Det betyder bl.a., at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne fastsætte lokale regler eller lignende, som også i dag vil kræve en særskilt lovhjemmel, som f.eks. kvoter for optagelse, nye pligter og sanktioner m.v.

Såfremt kommunen beslutter at fravige samtlige mulige bestemmelser, vil det således indebære, at kommunalbestyrelsen i en række situationer vil være afskåret fra at sætte noget andet i stedet. Der henvises også til høringsnotatets pkt. 3.10.1., hvor det bl.a. fremgår, hvad retsvirkningen vil være ved at fravige folkeskolelovens § 24 a.

Herudover skal det bemærkes, at såfremt kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at fravige samtlige mulige regler på dagtilbudsområdet, vil det indebære, at en forældre med børn i en konkret daginstitution ikke vil være forpligtet til at lade barnet deltage i en sprogvurdering og evt. progstimulering, ligesom kommunen i forhold til de konkrete forældre ikke vil kunne standse børneydelsen, hvis forældrene ikke overholder deres pligt til at lade barnet deltage i sprogvurderingen og progstimuleringen, jf. dagtilbudslovens § 12.

Det foreslåede krav om, at velfærdsaftalekommunerne løbende skal orientere ministeriet om eventuelle beslutninger om at ændre tidligere truffne beslutninger, er fjernet. Herudover er der på baggrund af bemærkningerne foretaget enkelte mindre tilretninger i lovforslagets bemærkninger.

3.3. Evalueringen, herunder rammer, proces m.v.

Ankestyrelsen har noteret sig, at det fremgår, at der i og efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne med velfærdsaftaler. Ankestyrelsen indgår gerne i denne evaluering i relation til at evaluere på erfaringer i relation til klageadgang til Ankestyrelsen.

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler- Bestyrelserne mener, at rekrutterings- og uddannelsesperspektiverne bør inddrages ved evalueringen af velfærdsaftalerne.

Danmarks Lærereforening (DLF) finder, at der fra starten af forsøgene bør indtænkes et evalueringdesign og et program for følgeforskning, gerne med afsæt i de eksisterende skoleforskningsmiljøer. DLF finder, at det er vigtigt, at der fra begyndelsen indtænkes en kvalificeret plan for, hvordan de gode og evt. dårlige erfaringer opsamles og behandles. Dette vil øge sandsynligheden for at skabe resultater til glæde for kommuner og folkeskoler over hele landet.

Esbjerg Kommune ser frem til en national evaluering af hele velfærdsforsøget. Esbjerg Kommune finder det positivt, at VIVE skal følge kommunens arbejde, således at kommunen kan fremlægge sine resultater, både de gode og det der ikke blev så godt.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) mener, at det bør tilføjes til lovbemærkningerne om evalueringen, at den løbende opsamling af erfaringer fra forsøgene både skal bruges til at afdække idéer og initiativer, som egner sig til nationale dagsorden, men også til løbende at justere på forsøgene, hvis borgeres, medarbejderes eller lederes erfaringer viser et behov for det. Den løbende evaluering og erfaringsopsamling bør desuden involvere relevante forskere samt de faglige organisationer.

FOA- Fag og Arbejde finder, at det er et lavt ambitionsniveau, at erfaringerne fra velfærdsaftalerne skal anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på hhv. dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet, da erfaringsindsamlingen og erfaringerne må kunne bruges mere systematisk evt. støttet af følgeforskning. FOA mener, at løbende evaluering i forsøgsperioden bør opprioriteres, så man løbende høster erfaringer og kan korrigere forsøgene. Evalueringen bør i

højere grad forankres i direkte tilknytning til de lokale forsøg, og ikke alene som centrale følgeforskningsprojekter og lignende, og det bør samtidig sikres, at erfaringer fra medarbejdere og berørte borgere og brugere indgår. FOA efterspørger kriterier for, hvornår forsøgene er vellykkede. FOA bemærker bl.a., at succeskriterierne bør være lokale, og loven bør lægge op til, at de lokale succeskriterier evalueres løbende og grundigt.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der med inddragelse af relevante eksterne aktører i forbindelse med evalueringer af lovforslaget og velfærdsaftalerne er særligt fokus på, om disse i praksis har negative konsekvenser i forhold til de rettigheder, som børn, ældre og personer med handicap har.

KL finder det afgørende allerede fra forsøgenes igangsættelse at lægge sig fast på, hvilken viden der er behov for med henblik på, at erfaringerne vil kunne indgå i tilrettelæggelsen af den fremadrettede styring af områderne. Det er i den forbindelse vigtigt, at der afsættes den fornødne tid til at drøfte forventninger, tilgange, kvalitetsforståelser og brug af data i evalueringen, inden forsøgene sættes i gang. KL understreger vigtigheden af, at intentionerne kommer til at gøre sig gældende på alle kommunale velfærdsområder i alle 98 kommuner. KL bemærker, at det er vigtigt, at kommunerne i god tid inden velfærdsaftalernes ophør ved, hvilke lovgivningsmæssige rammer kommunerne skal efterleve efter forsøgets udløb.

Rebild Kommune ønsker, at evalueringen tidsmæssigt placeres, så kommunen så vidt muligt får tid til at planlægge omstillingen fra overgangen fra velfærdsaftale til fremadrettet lovgrundlag efter velfærdsaftalens ophør.

3.3.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Med evalueringen af velfærdsaftalerne lægges der op til løbende at følge op på kommunernes erfaringer og resultater for både borgere, pårørende og medarbejdere som følge af den omfattende frisættelse fra statslig og kommunal regulering. Der lægges ligeledes op til, at erfaringerne og resultaterne herfra kan tjene som inspiration til forbedringer på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet på tværs af hele landet. Samtidig er det et vigtigt fokuspunkt i tilrettelæggelsen af evalueringen, at denne sker på en måde, der opleves mindst muligt forstyrrende i kommunernes arbejde med velfærdsaftalerne.

Rammerne for evalueringen af velfærdsaftalerne drøftes og udformes i tæt dialog med velfærdsaftalekommunerne med henblik på lokal forankring og fælles forståelse af formål, kvalitetsforståelser, datagrundlag m.v. Dialogen med kommunerne om rammerne for evalueringen vil pågå løbende i hele forsøgsperioden. Der lægges op til, at VIVE som evaluator systematisk følger arbejdet i alle velfærdsaftalekommunerne undervejs i hele forsøgsperioden med henblik på, at konkrete resultater og erfaringer kan bidrage til at forbedre velfærden på de tre områder på tværs af hele landet.

Den aftalte devaluering i 2022 vil endvidere understøtte videns- og erfaringsopsamling undervejs i forsøgsperioden. Det bemærkes i forlængelse heraf, at det ligger i forsøgets intention, at der skal være plads til at gøre sig erfaringer undervejs, hvorfor kommunerne frit kan justere i den kommunale udmøntning af velfærdsaftalerne løbende i forsøgsperioden.

For så vidt angår de udvalgte kommuners håndtering af overgangen i forbindelse med udløbet af perioden for velfærdsaftalerne, fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at kommunerne efter udløbet af forsøgsperioden er forpligtede til på ny at indrette deres forvaltning i overensstemmelse med de regler, som gælder for landets øvrige kommuner. Børne- og Undervisningsministeriet vil senest ét år før forsøgets ophør gå i dialog med de deltagende kommuner om, hvilken retstilstand der konkret vil gælde efter ophør af forsøget.

Det er skrevet ind i lovforslagets bemærkninger, at velfærdsaftalekommunerne kan anvende den løbende evaluering og vidensopsamling til undervejs at justere deres indsats, ligesom evalueringen skal tilvejebringe viden, som skal tjene som inspiration til forbedringer på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet på tværs af hele landet.

3.4. Mulighed for yderligere frisættelse på andre velfærdsområder

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) bakker op om, at lovforslaget åbner for, at der kan gives yderligere frihed fra gældende lovgivning, men foreslår dog, at arbejdsmiljølovgivningen, byggeloven, bygningsreglementet og den kommunale styrelseslovs konteringsregler, herunder bl.a. kontering af udgifter til henholdsvis undervisning og SFO, ikke er blandt de regler, der kan gives yderligere frihed fra. BUPL mener, at visse grundlæggende rettigheder omkring børnenes fysiske rammer bør være sikret under frihedsforsøgene. BUPL ser gerne, at det bliver indskærpet, at der bør være særlig opmærksomhed på en korrekt kontering af pædagogernes ressourceforbrug i henholdsvis skole og SFO i forsøgsperioden, da frihedsgraderne vil kunne betyde store forskelle fra skole til skole.

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) mener, at det er begrænsende, hvis kommunerne, dagtilbuddene og skolerne kun fritages for henholdsvis dagtilbudsloven og folkeskoleloven, idet dagtilbuds- og skoleområdet naturligvis er underlagt langt mere lovgivning. Dagtilbudsområdet reguleres bl.a. også af folkeskoleloven, arbejdsmiljøloven, databeskyttelsesloven mv. Ligesom skoleområdet også reguleres af serviceloven, dagtilbudsloven, arbejdsmiljøloven, databeskyttelsesloven mv.

KL opfordrer til, at sidste mulighed for, at kommunerne kan søge om yderligere frisættelse, ikke bliver den 1. april 2022, men senere, da der på det tidspunkt vil være næsten to et halvt år tilbage af forsøget og derfor fortsat være behov for, at kommunerne kan gøre sig nye erfaringer i forhold til lovgivning, der begrænser de gode lokale løsninger. Det er desuden vigtigt, at en eventuel ansøgningsproces ikke bliver lang og omstændig.

Rebild Kommune sætter pris på, at der med lovforslaget er mulighed for at ønske om yderligere frihedsgrader, men ønsker dog en større fleksibilitet i ordningen, således at kommunen vil kunne anmode om yderligere frihedsgrader dels løbende og dels senere end april 2022.

3.4.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet anerkender kommunernes ønske om at få mulighed for at søge om yderligere frihedsgrader senere end april 2022. Samtidig er der også behov for at sikre, at forsøgene får mulighed for at virke så længe, at der etableres et solidt erfaringsgrundlag, som kan indgå i evalueringen af forsøgene.

Herudover er fristen april 2022 fastsat, fordi eventuelle ønsker fra velfærdsaftalekommunerne om øgede frihedsgrader, som vil kræve en ændring af lovgivningen, vil betyde, at disse ønsker først vil kunne få virkning fra tidligst den 1. december 2022 som følge af den almindelige proces og frister for udarbejdelse af lovforslag og Folketingets behandling, herunder vedtagelse af de nye regler.

Samlet set er det derfor ministeriets vurdering, at fristen for at søge om yderligere frisættelse fastholdes.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.5. Inddragelse af borgere, medarbejdere, MED m.v.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) fremhæver, at kommunerne gennem et større fokus på faglig ledelse frem for styring, samt inddragelse af faglige medarbejdere (bl.a. gennem MED-systemet) skal sikre, at arbejdet med borgerne foregår fagligt forsvarligt. FH finder videre, at inddragelsen af borgere, medarbejdere og ledere bør være en central del af forsøgene under velfærdsaftalerne bl.a. i forhold til, hvad målet er med forsøgene, og hvordan arbejdet skal tilrettelægges i forsøgsperioden.

FOA – Fag og Arbejde bemærker, at det er vigtigt med stor ledelsesmæssig bevågenhed i de tre år forsøgsperioden varer, og i den forbindelse er det helt centralt med stor medarbejderinddragelse. FOA henviser til, at der med fordel kan bruges de allerede eksisterende samarbejdsfora, herunder særligt MED-systemet.

3.5.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Målet med velfærdsaftalerne er at give kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere mulighed for at gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed for at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere, herunder børn og elever samt deres forældre. Det er således inden for de rammer, der fastlægges med lovforslaget, op til den enkelte kommune at tilrettelægge opgaveløsningen og forberedelsen heraf, herunder inddragelse af borgere, medarbejdere osv.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.6. Flerårige budgetter

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) mener, at hensigten om, at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter, bør følges af en dispensation fra budgetlovens serviceramme for forsøgskommunerne, så merforbrug i forsøgsinstitutionerne i et enkelt forsøgsår ikke risikerer at betyde, at kommunen pådrager sig en regnskabssanktion fra staten.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) mener, at hensigten om at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter, bør følges op med en løsning i forhold til regnskabssanktion både i forhold til forsøgskommuner og kommuner i øvrigt, da det bl.a. forudsætter en udvidet overførselsadgang, hvis der skal arbejdes med flerårige budgetter.

3.6.1 Finansministeriets bemærkninger:

Med budgetloven lovfastsættes de aftalte økonomiske rammer for kommunerne under ét i Folketinget. De økonomiske rammer fastsættes i et udgiftsloft svarende til den kommunale serviceramme. Lovgivning om sanktioner skal ses i sammenhæng med budgetloven og fastsætter reglerne for de sanktionsmekanismer, der udløses, hvis kommunerne samlet set overskrider de aftalte rammer ved fastsættelsen af budgetterne, eller hvis deres regnskaber på service overskrider budgetterne.

Den statslige udgiftsstyring af kommunerne er således baseret på rammestyring for kommunerne under ét, hvormed kommunerne inden for udgiftsrammerne har fleksibilitet til at fordele udgiftsrammen imellem sig og efterfølgende internt i den enkelte kommune. Budgetloven og sanktionsloven er således ikke til hinder for at arbejde med flerårige budgetter inden for den samlede kommunale udgiftsramme.

3.6.2 Indenrigs- og Boligministeriets bemærkninger:

Det er fastlagt i den kommunale styrelseslov, at driftsbevillinger er ét-årige, og at det er kommunalbestyrelsen, der til enhver tid har bevillingskompetencen. Kommunerne har imidlertid efter gældende regler mulighed for at udvælge et antal institutioner, som der indgås flerårige budgetaftaler med. Aftalen må dog ikke være af formel og bindende karakter, men skal have karakter af en tilkendegivelse fra kommunalbestyrelsens side. Aftalen skal således respektere, at driftsbevillinger formelt set er ét-årige.

Der eksisterer således muligheder inden for de lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne kan indgå flerårige budgetter med institutionerne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.7. Ligestillingsvurdering

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at lovforslaget ikke indeholder en ligestillingsvurdering, selvom forslaget indeholder mulighed for at fravige regler på blandt andet dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der foretages en ligestillingsvurdering af lovforslaget.

3.7.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Lovforslaget gælder for to kommuner på dagtilbudsområdet og to kommuner på folkeskoleområdet i en forsøgsperiode, og beslutninger, der træffes i henhold til den foreslåede lovgivning, vil skulle basere sig på saglige og lovlige kriterier. Ministeriet lægger i den forbindelse til grund, at de omfattede dagtilbud og folkeskoler i den konkrete udmøntning af de foreslåede frihedsgrader vil tage udgangspunkt i det enkelte barns behov og forudsætninger og vil tilrettelægge relevante indsatser i overensstemmelse hermed.

Lovforslaget vurderes på den baggrund ikke at have ligestillingsmæssige konsekvenser.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.8. Forhold til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) bemærker, at lovforslaget ikke i sig selv kan ophæve eller justere på indgåede overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Det bør derfor fremgå tydeligt af loven, at eksisterende overenskomster og lokalaftaler skal respekteres uden undtagelse i den lokale tilrettelæggelse af frihedsforsøgene. Eventuelle fravigelser vil skulle aftales mellem parterne.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) pointerer, at loven ikke skal ophæve eller justere på indgåede overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Det bør derfor fremgå tydeligt af loven, at eksisterende overenskomster og lokalaftaler skal respekteres uden undtagelse i den lokale tilrettelæggelse af frihedsforsøgene.

3.8.1 Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Lovforslaget har ikke betydning for eksisterende overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.9. Dagtilbudsområdet

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) undrer sig over, at velfærdsaftalekommunerne ikke skal arbejde med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse som afsæt for det pædagogiske arbejde. BUPL gør opmærksom på, at det fremgår af den politiske aftale om velfærdsaftaler dateret den 9. december 2020, at der "i evalueringen af frihedsforsøgene bl.a. vil skulle ses på, om kommunerne har fraveget reglerne om den pædagogiske læreplan, og hvordan der alternativt er arbejdet med det pædagogiske grundlag og det brede børnesyn". BUPL antager, at der med sætningen har været enighed om, at det fortsat skal være den pædagogiske grundlag og den brede læringsforståelse, der skal være gældende.

BUPL finder det endvidere bekymrende, at velfærdsaftalekommunerne får mulighed for at fravige dagtilbudslovens § 6, som fastsætter, at lederen af det enkelte dagtilbud har den pædagogiske og administrative ledelse af dagtilbuddet. BUPL anfører, at på daginstitutionsområdet er faglig ledelse af det pædagogiske arbejde en kompleks og vigtig opgave, der har direkte indflydelse på den kvalitet, børn og forældre oplever.

Endelig efterspørger BUPL, at det tydeliggøres i lovforslaget, i hvilket omfang lovforslaget giver frihed fra kriterier i forbindelse med tildeling af statslige puljemidler, herunder midler til sociale normeringer eller minimumsnormeringer i daginstitutionerne.

Dansk Industri (DI) kvitterer for, at private leverandører efter eget ønske også får mulighed for at fravige bestemmelserne, jf. lovforslagets § 8. DI skriver, at det dermed bliver muligt at få afdækket, om der er generel regulering, der hæmmer kvaliteten i både de kommunale og private tilbud.

Helsingør Kommune finder det ønskværdigt, hvis selvejende dagtilbud som udgangspunkt er omfattet af kommunalbestyrelsens beslutning om hel eller delvis fravigelse af reglerne, men sådan at den enkelte

bestyrelse i det selvejende dagtilbud gives mulighed for at træffe beslutning om ikke at fravige reglerne i dagtilbudsloven.

Rebild Kommune ønsker, at der også gives mulighed for at etablere andre former for dagtilbud end de, der er fastlagt i dagtilbudslovens §§ 19 og 21, og som der efter lovforslaget ikke er mulighed for at fravige.

3.9.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker i relation til BUPL's bemærkninger, at hensigten med velfærdsaftalerne bl.a. er at udvise tillid til de fagprofessionelle og i den forbindelse at give dem frihed til at tilrettelægge det pædagogiske indhold mv., som de vurderer bedst vil imødekomme børnene trivsel, udvikling og læring.

Med lovforslaget vil velfærdsaftalekommunerne få frihed til at fravige kravet om udarbejdelse af en pædagogiske læreplan og de krav, som knytter sig hertil. Dagtilbudslovens formålsbestemmelse vil dog fortsat være gældende, som betyder, at dagtilbuddene skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Ministeriet bemærker i øvrigt, at lovforslaget ikke giver frihed fra kriterier i forbindelse med tildeling af statslige puljemidler, herunder midler til sociale normeringer eller minimumsnormeringer i daginstitutionerne.

I relation til Helsingør Kommunes ønske om, at selvejende dagtilbud som udgangspunkt er omfattet af kommunalbestyrelsens beslutning om hel eller delvis fravigelse af reglerne, bemærkes det, at det følger af den politiske aftale fra 9. december 2020, at private tilbud kun er omfattet af kommunens beslutning, hvis de anmoder om det.

I relation til Rebild Kommunes ønske om at kunne etablere alternative dagtilbudsformer skal det bemærkes, at velfærdsaftalekommunerne med lovforslaget ikke vil kunne fravige dagtilbudslovens regler om etablering og drift af dagtilbud og reglerne om kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling, idet forældrene i de to kommuner af retssikkerhedsmæssige årsager skal have sikkerhed for, at forældrebetalingen for en plads i et dagtilbud ikke stiger som følge af den øgede kommunale frihed.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.10. Folkeskoleområdet

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) ser positivt på mulighederne for at kunne fravige reglerne om fag og emner, herunder muligheden for flere tematiserede og projektorienterede forløb. BUPL bifalder også muligheden for, at forældrene på baggrund af en fagprofessionel vurdering fra daginstitutionen kan træffe beslutning om udsat skolestart.

BUPL forholder sig dog kritisk over for muligheden for at fravige reglerne om skolens ledelse og henviser bl.a. til Ledelseskommisionens konklusioner om, at det er vigtigt, at f.eks. folkeskolens medarbejdere ledes professionsfagligt.

BUPL efterspørger, at det fremgår klart, i hvilket omfang der kan ske fravigelse fra folkeskolelovens § 40, stk. 4, om forårs-SFO, herunder hvilke pædagogiske principper der i så fald skal gælde. BUPL mener, at det bør fremgå tydeligere, hvilke mål der gælder for det fritidspædagogiske arbejde i SFO og efterspørger særskilte mål herfor.

BUPL efterspørger også, at formuleringen ”det undervisende personale” på lovforslagets side 179 ændres til ”lærere, pædagoger og øvrigt personale, idet de mener, at det ikke er sagligt at udelade en central personalegruppe i skole og SFO fra lovforslagets bemærkninger.

BUPL bemærker, at det ikke i lovbemærkningerne fremgår, hvad konsekvenserne vil være, såfremt kommunen vælger at fravige folkeskolelovens § 24 a om muligheden for at etablere fælles ledelse mellem et dagtilbud og en folkeskole. Endelig anfører BUPL, at det bør fremgå, at kommunerne skal give en begrundelse, såfremt de beslutter at give nogle frihedsgrader til nogle skoler, mens andre skoler får mere vidtgående frihed.

Danmarks Idræts Forbund (DIF) Dansk Skoleidræt og DGI udtrykker bekymring for, at der med lovforslaget lægges op til at kunne fravige folkeskolelovens § 15 om 45 minutters gennemsnitlig daglig bevægelse, samt § 3, stk. 4, om mulighederne for at indgå åben skole samarbejde med det lokale idræts- og foreningsliv. Foreningerne bemærker, at børn og unge som følge af covid-19-pandemien har fået forringet deres fysiske og mentale sundhed, og at der er sket frafald i foreningsdeltagelsen, og at man på denne baggrund ikke bør kunne nedprioritere bevægelse og åben skole, men tværtimod styrke det. De foreslår derfor at tilføje bevægelse og åben skole til listen over bestemmelser, som kommunerne ikke skal kunne fravige.

Danmarks Erhvervsskoler og -Gymnasier udtrykker bekymring for, om ungdomsuddannelserne kan risikere at komme i klemme, hvis der fraviges for meget fra de eksisterende regler. Derudover gør foreningen opmærksom på sammenhængen til uddannelsesparathedsvurderingen under ”optagelse.dk” og til IT-systemerne, og at elever fra forsøgskommunerne ikke skal stilles ringere i forhold til optagelse pga. formalitetsfejl.

Esbjerg Kommune er positivt indstillet over for de muligheder, som lovforslaget giver. Kommunen opfordrer dog til, at lovforslaget i højere grad giver muligheder for at eksperimentere med prøveformer i alle de fag, der indgår i afgangseksamen. Der efterspørges også klarhed om, i hvilken udstrækning den nuværende lovgivning på bekendtgørelsesniveau fortsat vil være gældende, såfremt børne- og undervisningsministeren ikke fastsætter regler, der fraviger de gældende bekendtgørelser.

Holbæk Kommune er positivt indstillet over for de muligheder, som lovforslaget giver. Kommunen bemærker, at det er vigtigt, at det er let og administrativt enkelt at indgå i frihedsforsøget. Holbæk Kommune bemærker videre, at med deres tilgang, hvor de nye løsninger udvikles nedefra og med involvering af elever og lærere, ved de ikke på nuværende tidspunkt, hvilke enkeltbestemmelser de skal

søge frihed fra. Derfor agter de at søge om frihed til at fravige alle de bestemmelser, der er opregnet i lovforslagets § 9, stk. 4, for at sikre videst mulige rammer for innovationen på folkeskolerne. Derudover tilslutter Holbæk Kommune sig Esbjerg Kommunes høringsvar i relation til muligheden for at eksperimentere med prøveformer samt processen for indmelding af ønsker om yderligere frihedsgrader.

Institut for Menneskerettigheder kritiserer, at lovforslaget giver mulighed for en fravigelse af folkeskolelovens § 7 om obligatoriske emner (sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab), da det er vigtigt, at børn og unge får en grundlæggende viden om køn, krop, seksualitet, sundhed og rettigheder gennem undervisningen i folkeskolen.

3.10.1. Børne- og Undervisningsministeriets bemærkninger:

I forbindelse med indgåelse af aftalen af 9. december 2020 om velfærdsaftaler på folkeskoleområdet har det været regeringens ambition, at der fra statens side blev sat så få centrale krav (hegnspæle) som muligt med henblik på gennem tillid til de fagprofessionelle at give vide muligheder for at indrette sig i overensstemmelse med lokale ønsker, prioriteringer og behov.

I relation til BUPL's kommentarer skal det bemærkes, at der med lovforslaget bl.a. lægges op til, at kommunerne vil kunne fravige en lang række bestemmelser i folkeskoleloven herunder reglerne i folkeskolelovens § 45 om, at der ved hver skole ansættes en leder, som har den administrative og pædagogiske ledelse af skolen og er ansvarlig for skolens virksomhed over for skolebestyrelsen og kommunalbestyrelsen. Det følger af lovforslagets systematik, at der vil skulle træffes beslutning om at fravige bestemmelsen.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at såfremt kommunalbestyrelsen beslutter, at skolerne ikke skal ledes af en skoleleder, betyder det, at ansvaret for den pågældende skole, herunder den undervisning, der tilrettelægges på skolen, og de beføjelser, der efter folkeskolelovens regler tilkommer skolelederen, i stedet vil påhvile kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen vil i den forbindelse kunne tilrettelægge en anden type ledelse af skolen, hvortil ansvaret for undervisningen på skolen kan delegeres.

I forhold til spørgsmålet om, hvad konsekvenserne vil være ved at fravige folkeskolelovens § 24 a, som BUPL rejser, skal ministeriet bemærke, at det vil indebære, at der ikke vil være hjemmel til at etablere en sådan fælles ledelse mellem et dagtilbud og en lille skole eller afdeling af en skole. Dog vil samdrevede institutioner, der allerede er etableret, ikke blive berørt af en eventuel beslutning om at fravige reglerne om mulighed for at etablere fælles ledelse.

Tilsvarende vil en fravigelse af folkeskolelovens § 40, stk. 4, som BUPL også nævner, indebære, at der ikke længere vil være krav om, at der skal fastsættes og offentliggøres en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, ligesom der ikke vil være krav om, at for børn, som benytter skolefritidsordningen forud for skoleårets begyndelse, skal skolefritidsordningen, i perioden indtil undervisningspligten indtræder, enten arbejde med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, eller temaerne i den pædagogiske læreplan.

I forhold til bemærkningerne fra DEG om sammenhængen til uddannelsesparathedsvurderingen under ”optagelse.dk” og de dertil hørende IT-systemer, bemærkes det, at det er hensigten, at der skal fortsat skal foretages en markering i Optagelse.dk ift., om eleven anses for parat eller ikke-parat. Derudover vil kommunernes eventuelle alternative processer skulle godkendes af børne- og undervisningsministeren bl.a. med henblik på at sikre den optimale it-understøttelse.

I relation til BUPL’s bemærkninger om anvendelse af begrebet ’det undervisende personale’ i lovforslagets bemærkninger er ministeriet enig i, at alle personalegrupper i skole og skolefritidsordning (SFO), som er en del af forsøget, skal nævnes.

I relation til BUPL’s kommentar om, at kommunerne bør begrunde, hvis ikke alle skoler får samme frihedsgrader, skal det bemærkes, at kommunalbestyrelsen i deres beslutninger efter lovforslagets § 4 og § 5 vil være undergivet bl.a. den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om forbud mod magtfordrejning. Dette indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen vil skulle lægge saglige kriterier til grund, såfremt det besluttes, at der skal træffes forskellige beslutninger for forskellige dagtilbud eller folkeskoler.

Ministeriet bemærker, at langt størstedelen af høringsparterne giver udtryk for at kunne tilslutte sig intentionerne med velfærdsaftalerne, herunder at det er afgørende for at sikre en høj kvalitet i velfærden, at der er tillid til de fagprofessionelle og dermed også frihed til at tilrettelægge indsatserne med udgangspunkt i de lokale ønsker og behov. Blandt andet Danmarks Idrætsforbund (DIF), Dansk Skoleidræt, DGI, Danmarks Erhvervsskoler og –Gymnasier og Institut for Menneskerettigheder er dog bekymrede for, at bestemte tematikker vil blive nedprioriteret som følge af de foreslåede regler om at kunne fravige kravene om f.eks. bevægelse, åben skole samarbejde, det pædagogiske arbejde i skolefritidsordningerne og undervisning i køn og ligestilling.

I den forbindelse skal det bemærkes, at hensigten med velfærdsaftalerne bl.a. er at udvise tillid til de fagprofessionelle og i den forbindelse at give dem frihed til at tilrettelægge undervisningen og skoledagen, herunder skolefritidsordning, sådan som de vurderer bedst vil imødekomme elevernes behov og forskellige forudsætninger. Det bemærkes i den forbindelse, at det i lovforslaget fremgår, at undervisningen vil skulle stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, således at der fortsat er en samlet men dog mere overordnet ramme for undervisningen.

Holbæk og Esbjerg Kommuner opfordrer til at give yderligere frihed i forhold til prøveafleggelsen i forbindelse med 9. klasses afgangseksamen, f.eks. med alternative prøveformer. Ministeriet bemærker i den sammenhæng, at der med lovforslaget allerede er lagt op til, at der for så vidt angår de fag i 9. prøver, som kommunerne vil kunne søge Børne- og Undervisningsministeren om godkendelse til at fravige på en nærmere anført måde, tillige er lagt op til, at der kan godkendes alternative prøveformer for disse prøver.

Ministeriet vurderer, at det vil være fagligt uhensigtsmæssigt, hvis der tillige åbnes for muligheden for at tilrettelægge alternative prøveformer i de øvrige fag, der indgår i 9. klasses afgangseksamen. Det bemærkes i den forbindelse, at en ændring af prøveformerne i de øvrige fag, som indgår i afgangseksamen, alt andet lige vil vanskeliggøre en vurdering af, om det faglige niveau i elevernes 9.

klasse afgangseksamen svarer til det faglige niveau for elever i andre kommuner. Ministeriet vurderer på denne baggrund, at en imødekommelse af ønsket fra kommunerne potentielt vil kunne stille eleverne i de omfattede kommuner i en anderledes position end elever fra andre kommuner.

I forhold til Holbæk Kommunes bemærkning om, at de agter at søge om frihed til at fravige alle de bestemmelser, der fremgår af lovforslagets § 9, stk. 4, bemærkes det, at det som nævnt er hensigten med velfærdsaftalerne bl.a. at udvise tillid til de fagprofessionelle og i den forbindelse at give dem frihed til at tilrettelægge undervisningen og skoledagen, herunder skolefritidsordning, sådan som de vurderer bedst vil imødekomme elevernes behov og forskellige forudsætninger.

I den sammenhæng skal det dog bemærkes, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen med lovforslaget ikke vil få yderligere beføjelser, end de har i dag. Det betyder bl.a., at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne fastsætte lokale regler eller lignende, som også i dag kræver en særskilt lovhjemmel, herunder kvoter for optagelse, nye pligter og sanktioner m.v. Såfremt kommunen beslutter at fravige samtlige mulige bestemmelser, vil det således indebære, at kommunalbestyrelsen i en række situationer vil være afskåret fra at sætte noget andet i stedet, jf. også ministeriets bemærkninger til BUPL's spørgsmål om konsekvenserne ved at fravige folkeskolelovens § 24 a og afsnit 3.2.2 i høringsnotatet.

Det bemærkes endvidere, at kommunalbestyrelsen fortsat vil have det generelle ansvar for kommunens folkeskoler uanset, at kommunalbestyrelsen måtte vælge at træffe beslutning om at fravige samtlige mulige regler. Retsvirkningen ved at træffe beslutning om at fravige alle de regler, som lovforslaget giver mulighed for, vil blive tydeliggjort i lovforslaget.

Det er præciseret i lovforslaget, hvad konsekvensen vil være, såfremt kommunerne fraviger folkeskolelovens § 24 a.

Begrebet "det undervisende personale" er ændret til "lærere, pædagoger og øvrigt personale", så det tydeligt fremgår, at hele skolens personale er en del af forsøget.

Det er tydeliggjort i lovforslaget, hvad konsekvenserne ved at træffe beslutning om at fravige samtlige mulige bestemmelser vil være.